

15 yılın rekoru

Döviz kurundaki ani yükseliş ve sonrasında üst üste gelen zamlar eylül ayında enflasyonu zirveye çıkardı.

Türkiye İstatistik Kurumu (**TÜİK**) dün **enflasyon** verilerini açıkladı. Tüketici enflasyonu (**TÜFE**) eylülde ağustos ayına göre yani 1 ayda yüzde 6.30 yükseldi, yıllık tüketici enflasyonu yüzde 24.52'ye çıktı. Aylık ve yıllık tüketici enflasyonundaki bu rakamlar 15 yılın en yüksek seviyesi. **Üretici** enflasyonunda (Yİ-ÜFE) işler daha kötü. Aylık üretici enflasyonu yüzde 10.88 arttı, yıllık üretici enflasyonu yüzde 46.15'e sert yükseldi. Bu iki rakam da 15 yıldır görülmedi. Ağustosta yıllık tüketici enflasyon yüzde 17.90, yıllık üretici enflasyonu yüzde 32.13 idi. Gıdadan giyime, ulaşımdan haberleşmeye tüm harcama grupları enflasyonu artırırken en fazla etki gıda ve ulaşımdan geldi. Gıdadaki yüzde 6.4 aylık artış enflasyonu 1.49, ulaşımdaki yüzde 9.15'lik artış enflasyonu 1.67 puan yükseltti. Şimdi, gözler 25 Ekim'deki **Merkez Bankası** Para Politikası Kurulu toplantısında. Analistler yılsonu enflasyon beklentilerini yüzde 25'e kadar yükseltirken hükümetin Yeni Ekonomi Programı'ndaki beklentisi yüzde 20.8.

GIDADA SERT ARTIŞ

Gıdada en büyük sorun girdi maliyetleri. Kurdaki artış ithal tüm girdileri ve ithal ürünlerin fiyatlarını arttırdı. Buna tarla ürünlerinin bitmesi ve sera ürünlerinin pazara gelmesinin beklendiği sezon arası girince fiyatlar daha da katlandı. Her yıl eylülde gündeme gelen domatesin fiyatı

yüzde 35.3 arttı. Mevsimi biten karpuz zam şampiyonu ve yüzde 60.4 fiyat artışı yaşadı. Yine < iates gibi serası beklenen biber, dolmalık biber mevsimi biten meyve ve sebzelerdeki yüzde 20-30'ları bulan artışın yanında sürekli tartışılan ekmekte yüzde 4.5, kekta yüzde 35.3, ağustosun zam şampiyonu salçada yüzde 29.1 zam var. İthal edilen bademde ise artış yüzde 17.7. Yumurtada da yem fiyatlarının yükselmesinin yanında yaşanan hayvanların gençleştirilememesi verimsizliği arttırdı ve fiyata yansıdı. Süt ve süt ürünlerinde dikkat çekici artış var ki arkasında çiğ sütün kilogram fiyatının 1.53 TL'den 1.70 TL'ye çıkması ile ambalaj fiyatındaki artışlar yatıyor. Ayçiçek ve mısırozü yağında hammadde zammı var.

ELEKTRİK VE GAZ ZAMMI

Ağustostan bu yana elektrik ve doğalgaza her ay zam var. Eylülde de doğalgaza yüzde 9, elektriğe yüzde 15 zam yapıldı. Böylece zamların aylık enflasyona etkisi de 0.82 puan oldu. Ağustosta da elektrik ve doğalgaza yüzde 9 zam gelmişti. Ekimde ise zam oranları elektrikte ve doğalgazda yüzde 9 olarak belirlendi. Yani ekim enflasyonu da zamlı geçecek. Giyim yeni sezona zamlarla başladı, tüm ürünler fiyat artışıyla vitrinde. Giyimde aylık artış yüzde 3.97, enflasyona etkisi 0.25 puan. Eğitim okulların açılmasıyla okul fiyatlarındaki zamlardan, lokanta ve oteller de gıdadaki yükselişin ve kurun etkisinden yükseldi.

EŞEL ARASI YÜKSELİŞİ

Petrol faturamız kabarıyor çünkü artık 100 doları konuşuyoruz şu günlerde ise 85 dolar < yesinde. Bu artış her ne kadar hükümet eşel mobil sistemiyle benzin ve motorindeki artışı tüketiciye vergileri düşürerek yansıtılmaya çalışsa da bazen çıkmaza giriliyor ve o zam yapılıyor. Nitekim eylülde zam yapıldı. Benzine 68 kuruş, motorine 72 kuruş zam geldi. Euro kuru otomotiv fiyatlarını fırlattı. Böylece ulaştırma grubunda aylık artış yüzde 9.15 enflasyona etki 1.67 puan oldu.

TEKNOLOJİ VURDU

Eğlence sektöründe bulunan bilgisayar, tablet, konsol gibi ithalat ağırlıklı ürünlerde kur zammı ağır oldu. Bilgisayarda yüzde 31.3, tablet ve konsolda yüzde 23 fiyat artışı var. Televizyon yerlisini üretsek de girdi maliyeti nedeniyle yüzde 15 zamlandı. Okul açılınca gelen kırtasiye zamlarıyla eğlence sektöründe aylık enflasyon yüzde 6.62 çıktı.

EV KURMAK ZORLAŞTI

En büyük beyaz eşya ihracatçılarındanız. Ama yine hammadde ithal olunca fiyat artışı yaşanıyor. Ev eşyası grubunda artış yüzde 11.41 ve enflasyona etkisi 0.91 puan. Ocaklar yüzde 24.8, bulaşık, çamaşır makineleri yüzde 20 zamlandı.

ÜRETİCİ ENFLASYONU KORKUTUYOR

ÜRETİCİ enflasyonu yüzde 46.15'e fırlatarak rekor kırdı. Üretici ve tüketici enflasyonu arasındaki makas giderek açılıyor ve bu maliyet baskısı bir şekilde yansiyacak. Üretici enflasyonunda da en önemli ithal girdi maliyetlerindeki artış ve enerji fiyatlarındaki yükseliş. Doğalgaz zammı üreticiyi biraz daha sert vurdu. Elektrik ve gazda üretici maliyetlerinin eylülde yüzde 40 arttı. Çekirdek enflasyon da sıkıntılı.

